

Handläggare: Josefin Andersson
Telefon: 08-508 28 960

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
MHN 2011-08-30 p. 14

ÖVERKLAGANDE AV BESLUT OM ATT LÄMNA KLAGOMÅL PÅ BULLER FRÅN RESTAURANG GÖTA ARK UTAN YTTERLIGARE ÅTGÄRD

Remiss från mark- och miljödomstolen, mål nr. M 2055-11

Förslag till beslut

- 1 Yrka att mark- och miljödomstolen avslår överklagandet och fastställer länsstyrelsens beslut den 25 mars 2011
- 2 Som grund för yrkandet åberopa vad som anförts i detta tjänsteutlåtande
- 3 Uppdra till förvaltningschefen att företräda nämnden i ärendet

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Pia Winbladh Högfors
Avdelningschef

Sammanfattning

Detta är ett yttrande till miljödomstolen gällande ett ärende om att lämna klagomål på buller från Restaurang Göta Ark utan ytterligare åtgärd. Nämnden har beretts möjlighet att till den 3 juni 2011 lämna sitt yttrande. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har ansökt om samt beviljats anstånd att inkomma med yttrande till den 9 september 2011.

Miljöförvaltningen mottog den 3 juni 2009 klagomål från boende på Fatburstrappan 14. Klaganden uppgav att han störs av musikbuller och sorl från restaurang Göta Arks uteservering (Repslagargatan 20) som är belägen på samma höjd som klagandens bostad.

Miljöförvaltningens utförde den 28 augusti 2009 bullermätningar i klagandens bostad. Bakgrundsnivån uppmättes inte, men miljöförvaltningen vet av erfarenhet att den

ekvivalenta bakgrundsnivån i området kring Medborgarplatsen är hög. De uppmätta ljudnivåerna i bostaden från gästsorl överstiger inte Socialstyrelsens riktvärden. Ljudnivån som uppmättes vid fasad överstiger visserligen Naturvårdsverkets riktlinjer för externt industribuller kväll och natt, men värdena kunde inte justeras för den höga bakgrundsnivån.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att bolaget vidtagit de skyddsåtgärder som skäligen kan krävas av dem bl.a. har limiter på musikanläggningen installerats. Det är inte rimligt att rikta ytterligare krav på utredningar och åtgärder mot bolaget och miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade därför att lämna ärendet utan ytterligare åtgärd den 17 december 2009.

Den 27 december 2009 inkom klaganden med ett överklagande av nämndens beslut den 17 december 2009.

Den 25 mars 2011 beslutade länsstyrelsen att avslå överklagandet. Länsstyrelsen delade nämndens bedömning om att det inte är rimligt att ställa ytterligare krav på att bolaget ska utföra utredningar och åtgärder och avslog överklagandet.

Den 15 april 2011 överklagade klaganden länsstyrelsen beslut från den 25 mars 2011. Av överklagandet framgår bl.a. att det är viktigt att få bekräftat att Medborgarplatsen inte ska vara referens för ljudnivån vid klagandens fasad och att uppmätt ljudnivå därför ligger mycket över riktvärden. Miljöförvaltningen anser att det som den klagande framfört i sitt överklagande inte utgör några skäl som ger mark- och miljödomstolen anledning att ändra det överklagade beslutet.

Bakgrund

Till miljöförvaltningen inkom den 3 juni 2009 klagomål från boende på Fatburstrappan 14. Klaganden uppgav att han stördes av musikbuller och sorl från restaurang Göta Arks uteservering som är belägen på Repslagargatan 20, i samma höjd som klagandens bostad.

Karta: X1. Klagandens bostad, X2. Göta Ark, X3. Medborgarplatsen

Miljöförvaltningen uppmanade den 4 juni 2009 Ark Lunch Festvåning AB (nedan kallad bolaget) att undersöka orsaken till störningen samt utreda vilka åtgärder som kunde tänkas undanröja störningen.

Den 8 juli 2009 yttrade sig bolaget och angav att de bedriver pub/bar och har öppet fram till klockan 01.00. Musik spelas på uteserveringen senast till klockan 22.00 och då endast som bakgrundsmusik. Bolaget ansåg att sorl och musik från restaurangens uteservering inte skulle kunna överskrida gällande riktvärden. Bolaget framförde även att folksamlingar, konserter och fester i området runtomkring Medborgarplatsen och Fatbursparken är en bidragande källa till hög ljudnivå. Bolaget har på eget initiativ varit i kontakt med företaget Musik konsult för att rådgöra angående hur ljudsystemet på uteserveringen ska justeras och kontrolleras via inbyggda limiters.

Den 28 augusti 2009 utförde miljöförvaltningen ljudnivåmätningar i klagandens bostad. Vid tillfället för besöket dominerades ljudet från restaurang Göra Ark av sorl från gäster på bolagets uteservering och övrigt bakgrundsljud. Endast låg bakgrundsmusik spelades. I vardagsrummet uppmättes den ekvivalenta ljudnivån till 29 dBA och i sovrummet uppmättes den ekvivalenta ljudnivån till 25 dBA. Inga av tersbanden överskred riktvärden. Vid detta tillfälle utfördes även fasadmätning (6-dB mätning) på fönster till klagandens vardagsrum och då uppmättes den ekvivalenta ljudnivån till 51 dBA. Bakgrundsnivån kunde inte mätas eftersom verksamhet pågick under tiden för ljudnivåmätningarna.

Den 14 september 2009 kommunicerades både klaganden och bolaget mätresultaten från den 28 augusti.

Den 27 november 2009 yttrade sig bolaget att de hade anlitat ACAD-International AB för utredning av bullerfrågan i restaurangens lokaler. Vidare framkom av yttrandet att:

- I vardagsrummet uppmättes den ekvivalenta ljudnivån till 29 dBA. Generellt är riktvärdet 30 dBA, men när ljudet kommer från musik är kravet 25 dBA. Miljöförvaltningen uppgav i rapporten att ljudkällorna vid ljudnivåmätningen var sorl och musik. Om ljudkällorna sorl och musik vore jämnstarka skulle musikbidraget uppgå till 26 dBA och om musiken vore klart svagare än sorlet skulle det underskrida 25 dBA.
- Vid miljöförvaltningens ljudnivåmätningar överskreds inget av tersbanden som används för bedömning av lågfrekvent buller. Generellt är ljudreduktionen i en fasad sämst för de lägsta frekvenserna och från musik brukar basen vara tydligast hörbar inomhus. Att tersbanden inte överskreds vid ljudnivåmätningen skulle kunna bero på att musiken inte dominerade ljudbilden i lägenheten.
- Fasadmätningen som uppmättes till 51 dBA, överskred riktvärdet på 40 dBA ekvivalent (natt) med 11 dBA. Vid mätningar i innerstaden runt Götgatan och Medborgarplatsen är den ekvivalenta bakgrundsnivån av personer och trafik hög,

upp till och över 50 dBA. Dessutom bör buller från medborgarplatsen vara hörbart vid fasaden hos klaganden.

Den 17 december 2009 beslutade miljö- och hälsoskyddsnämnden att lämna klagomålet utan ytterligare åtgärd med bedömningen att bolaget vidtagit de skyddsåtgärder som skäligen kan krävas av dem mot bakgrund av de uppmätta ljudnivåerna. Bolaget har anlitat ljudkonsult för att justera och kontrollera uteserveringens ljudsystem via inbyggda limiters.

Den 27 december 2009 överklagade klaganden miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut den 17 december 2009.

Den 25 mars 2011 beslutade länsstyrelsen att avslå överklagandet. Enligt länsstyrelsen saknas det skäl att ifrågasätta den bullermätning som miljöförvaltningen utfördes i klagandens bostad. Eftersom ljudbilden vid mättillfället dominerades av gästsorl och bakgrundsljud och bolaget har uppgett att musik spelas endast som bakgrundsmusik på uteserveringen fram till klockan 22.00 anser länsstyrelsen att bullernivåerna i klagandens bostad inte kan anses utgöra en olägenhet för människors hälsa med avseende på musikbuller. Länsstyrelsen konstaterar att vid fasadmätningen överskreds Naturvårdsverkets riktlinjer för externt industribuller (1978:5), men att den ekvivalenta ljudnivån avseende bakgrundsljud från trafik och personer vid mätningar i innerstaden i området runt Götgatan och Medborgarplatsen är hög, upp till och över 50 dBA, och kan höras vid fasaden till klagandens bostad. Länsstyrelsen delar därför nämndens bedömning att det inte är rimligt att ställa ytterligare krav på bolaget att utföra utredningar och åtgärder och avslår överklagandet i beslut den 25 mars 2011.

Den 15 april 2011 överklagades länsstyrelsens beslut av klaganden. Av överklagandet framgår att klaganden anser att de bedömningar som bolaget, miljöförvaltningen och länsstyrelsen gjort inte bygger på fakta. Bolaget har uppgett att buller inte ska kunna överskrida riktvärden, miljöförvaltningen har uppgett att buller från Medborgarplatsen bör vara hörbart vid klagandens fasad och länsstyrelsen har uppgett att sorl från Medborgarplatsen kan höras vid klagandens fasad. Klaganden anför att detta är bedömningar som inte bygger på fakta. Han uppger vidare att han bott på platsen sedan start 1997 och har upplevt en lugn omgivning till för ett par år sedan då Restaurang Göta Arks uteservering tog hela uteplatsen för gäster. Klaganden uppger att sorl hörs i så hög grad att han inte kan använda balkongen och att ljudreflexer från bakomvarande vägg förstärker ljud. Vidare anføres i överklagandet att fastigheten där klaganden bor enligt ansvarig arkitekt är ljud- och luftmässigt planerad för den omgivning som rådde på platsen för 15 år sedan. Bestående förändringar i omgivande miljö måste medföra omprojektering av ljudfällor och luftintag eller att störningar minimeras. Klaganden framför slutligen att det är viktigt att få bekräftat att Medborgarplatsen inte ska vara referens för ljudnivån vid hans fasad och att uppmätt ljudnivå därför ligger mycket över riktvärden samt att ljudnivån från Göta Ark ska minimeras och/eller åtgärder vidtas så att klaganden inte blir störd.

Mark- och miljödomstolen har berett miljö- och hälsoskydds nämnden möjlighet att till den 3 juni 2011 yttra sig i ärendet. Miljö- och hälsoskydds nämnden har ansökt och beviljats anstånd med att inkomma med yttrande till den 9 september 2011.

Förvaltningens bedömning

Olägenhet för människors hälsa definieras enligt 9 kap 3 § miljöbalken som en störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.

Av 2 kap 3 § miljöbalken framgår att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik.

Enligt 2 kap 7 § miljöbalken gäller kraven enligt 2 kap 2-5 §§ och 6 § första stycket i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskilt beaktas nyttan med skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Till stöd för bedömningen av om en bullerstörning till följd av bl.a. musik utgör en olägenhet i miljöbalkens mening, tillämpar miljö- och hälsoskydds nämnden Socialstyrelsens allmänna råd för buller inomhus (SOSFS 2005:6) och de riktvärden för buller som där anges. Riktvärdena för buller i bostadsrum är 30 dBA ekvivalent. För ljud från musikanläggningar anges ett riktvärde om 25 dBA ekvivalent. För maximalt ljud anges ett riktvärde om 45 dBA.

När det gäller buller på uteplatser tillämpas Naturvårdsverkets riktlinjer för externt industribuller (1978:5). Riktvärdena för bostäder är 50 dBA (dagtid kl 07-18) och 45 dBA (kvällstid kl 18-22 vardagar och 07-22 helger) samt 40 dBA (nattetid kl 22-07).

Vid miljöförvaltningens ljudnivåmätning den 28 augusti 2009 uppmättes 29 respektive 25 dBA ekvivalent inomhus i bostadsrum. Den dominerande ljudbilden vid mätningen bestod av sorl från gäster samt annat omgivningsbuller. Bakgrundsnivån uppmättes inte vid tillfället, men miljöförvaltningen vet av erfarenhet att den ekvivalenta bakgrundsnivån i området kring Medborgarplatsen är hög. De uppmätta ljudnivåerna inomhus överstiger inte Socialstyrelsens riktvärde om 30 dBA.

Vid fasadmätningarna som utfördes i samband med övriga mätningar den 28 augusti 2009 uppmättes den ekvivalenta ljudnivån till 51 dBA, vilket är 6 dB över riktvärdet om 45 dBA (kvällstid kl 18-22) enligt Naturvårdsverkets riktlinjer. Bakgrundsnivån uppmättes inte, då sorl och bakgrundsmusik från uteserveringen förekom under tiden för ljudnivåmätningen. De uppmätta bullervärdena har därmed inte kunnat justeras för den höga bakgrundsnivån, som är upp till och även över 50 dBA enligt tidigare utförda mätningar runt Götgatan och Medborgarplatsen.

I det aktuella fallet har bolaget med hjälp av akustikkonsulter vidtagit bullerreducerande skyddsåtgärder för att minimera störningarna från musikanläggningen, bl.a. har en limiter installerats på musikanläggningen.

Mot bakgrund av att ljudnivåerna i klagandens bostad understiger Socialstyrelsens gällande riktvärden för buller inomhus och att ljudnivåerna vid bostadens fasad inte överstiger vad som är normalt i innerstaden, även om det inte kan uteslutas att Naturvårdsverkets riktvärden överstigs, bedömer förvaltningen att de försiktighetsåtgärder som bolaget har vidtagit är rimliga och att det därmed saknas skäl att ställa krav på ytterligare utredningar och åtgärder. Vad klaganden anført i sitt överklagande utgör inte skäl för mark- och miljödomstolen att ändra länsstyrelsens beslut. Mot bakgrund av vad som anförts i detta tjänsteutlåtande föreslår förvaltningen att miljö- och hälsoskyddsnämnden yrkar att mark- och miljödomstolen avslår överklagandet och fastställer länsstyrelsens beslut.

Slut

Bilagor

- Bilaga 1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut den 17 december 2009.
- Bilaga 2 Klagandens överklagande av miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut den 29 december 2011
- Bilaga 3 Länsstyrelsens beslut den 25 mars 2011
- Bilaga 4 Klagandens överklagande av länsstyrelsens beslut daterat 12 april 2011